

ISTRAŽITE SVIJET

ULAGANJA

PBZ INVEST

SADRŽAJ

Uvod i svrha brošure	1
Kako početi ulagati	2
OSNOVNI POJAM 1 – Odabir i raspodjela imovine	
Vaš investicijski cilj	
Razdoblje ulaganja	
Vaša tolerancija na rizik	
Odnos rizika i zarade	
OSNOVNI POJAM 2 – Diverzifikacija rizika	
OSNOVNI POJAM 3 – Prilagodavanje portfelja ili rebalansiranje	
Praćenje investicije	
Strategije uspješnog ulaganja	4
STRATEGIJA: Kako uspješno diverzificirati portfelj?	
STRATEGIJA: Zašto je potrebno prilagođavati portfelj?	
STRATEGIJA: Prilagodavanje portfelja važnim životnim događajima	
STRATEGIJA: Izbjegavanje investicijskih zamki	
Bitna pitanja o ulaganju	9
Pitanja o proizvodima i rizicima	
UCITS fondovi	
AIF fondovi	
Usluga upravljanja portfeljem	
Razlika između UCITS fondova i portfelja	
Pitanja o naknadama	
Pitanja o porezu	
Pitanja o dokumentima	
DOKUMENT: Ključne informacije za ulagatelje - KIID	
DOKUMENT: Prospekt i Pravila UCITS fonda	
DOKUMENT: Opći uvjeti za uslugu upravljanja portfeljem	
Pitanja o tvrtki	
Pitanja o napretku Vaše investicije	
Pitanja o politikama izvršenja	
Pitanja o sukobima interesa	
Što učiniti ako niste zadovoljni uslugom?	

Pojam ulaganja razumiju i oni koji su početnici u ulaganju, kao i oni koji nemaju namjeru baviti se ulaganjem. Neke od temeljnih pretpostavki pojma ulaganja naučili smo kroz iskustvo svakodnevnice koja nema veze s tržištem investicija.

Primjerice, jeste li ikada primijetili u izlogu dućana izložene proizvode koji su međusobno u suprotnosti – sunčane naočale i kišobrane? Biste li ikada kupili oba proizvoda zajedno?

Vjerojatno nikada, a u tome i je bit. Prodavači znaju da, kada sija sunce, više se prodaju sunčane naočale, a manje kišobrani. Kada pada kiša, situacija je obrnuta. Izlaganjem oba proizvoda u izlog, tj. istovremenom ponudom oba proizvoda ili diverzificiranjem ponude, prodavač raspršuje odnosno reducira rizik od gubitka zarade bez obzira na vremensku prognozu.

Navedeni je primjer odličan početak razumijevanja osnovnih pojmova uspješnog ulaganja, a to su: **odabir i raspodjela imovine, diverzifikacija rizika, te rebalansiranje ili prilagođavanje portfelja.**

Svrha i ideja ove brošure jest pokušati približiti ideju upravljanja osobnom imovinom, te pojasniti generalne investicijske pojmove i proizvode.

Ako tek razmišljate započeti s ulaganjem brošura će Vam dati pojašnjenja prvih koraka na putu na kojem ćete nastaviti graditi svoj portfelj, a ako ste već iskusni ulagatelj, pokazati će Vam način na koji možete prilagođavati Vaš portfelj bez svakodnevne brige o Vašoj investiciji.

Investicijski fondovi mogu biti idealni izbor investicije za sve ulagače, od početnika do onih iskusnih. Bez obzira jesu li Vaša sredstva malih ili velikih iznosa, ne morate riskirati ulažući u samo jedan oblik imovine ili vrstu fonda. Ulaganje u investicijske fondove daje Vam mogućnost sudjelovanja u ulaganju u desetke različitih financijskih proizvoda na svim svjetskim i domaćim tržištima novca i kapitala.

Nadamo se da ćete provesti ugodno vrijeme informirajući se i učeći o strategijama uspješnog ulaganja. A jednom kada se zainteresirate krenuti putem aktivnog upravljanja Vašom osobnom imovinom, počnite ostvarivati svoje ciljeve odabirući upravo pravi proizvod za Vas i Vašu obitelj.

OSNOVNI POJAM 1

ODABIR I RASPODJELA IMOVINE

Odluka o raspodjeli imovine je najvažnija odluka koju ćete donijeti za uspješnost Vašeg ulaganja. Čak je važnija i od odabira pojedinačnog proizvoda u Vašem portfelju.

Raspodjela imovine je individualan proces, a kako bismo Vam ga olakšali, predlažemo da napravite tzv. **financijsku domaću zadaću**, odnosno definirate sami za sebe, te prema svojim mogućnostima i potrebama, slijedeća tri bitna čimbenika za lakše donošenje investicijske odluke:

VAŠ INVESTICIJSKI CILJ

Investicijski cilj je početna točka u donošenju Vaše investicijske odluke, a definirat ćete ga na način da prije svega odgovorite na jednostavno pitanje: Što želim postići ulaganjem? Želite li uštedjeti za novi automobil? Školovanje djece? Mirovinu? Ili jednostavno imate višak sredstava koji želite na neki način oploditi?

Investicijski cilj koji definirate, zajedno s iznosom imovine koja Vam je raspoloživa za investiranje, prvi je korak koji određuje smjer u kojemu ćete se dalje kretati na putu prema donošenju Vaše konačne odluke o raspodjeli imovine. Svaki cilj ovisi o vremenu koje mora proteći da se cilj i ostvari.

RAZDOBLJE ULAGANJA

To je razdoblje u kojemu će se određena investicija držati prije nego se likvidira. Razdoblje ulaganja može varirati od nekoliko dana, do nekoliko

desetljeća, i ovisi isključivo o individualnim ciljevima svakog ulagatelja (npr. školovanje djece ili mirovina).

Razdoblje ulaganja iznimno je bitan element prilikom donošenja investicijskih odluka, jer o njemu u velikoj mjeri ovisi izbor oblika imovine i vrsta proizvoda u koji biste trebali ulagati. Jednostavan način da odredite svoje razdoblje ulaganja je da procijenite vrijeme u kojemu svoja novčana sredstva možete staviti “sa strane” prije nego će Vam ponovo zatrebati.

Primjerice, ako ste odlučili uštedjeti za skijanje sljedeće zime definirali ste kratko razdoblje ulaganja u kojemu se ne želite izlagati riziku, jer biste mogli izgubiti sredstva za skijanje. U tom ćete slučaju odabrati proizvode kojima se vrijednost ne mijenja često i koji nisu rizični, odnosno, birate konzervativniju strategiju ulaganja. No, u slučaju da ste odlučili uštedjeti novac za fakultetsko obrazovanje tek rođenog djeteta, odlučili ste štedjeti dugoročno te ćete odabrati ulaganje u proizvode umjerenije, dijelom i agresivnije rizičnosti, jer takve vrste imovine omogućuju postizanje dugoročnih prinosa neutralizirajući negativnosti na koje naiđu putem do konačnog ostvarenja cilja.

VAŠA TOLERANCIJA NA RIZIK

Rizik je treći ključni pojam u donošenju investicijske odluke. Rizik predstavlja mogućnost da u nekom budućem razdoblju stvarni prinos neke investicije odstupa od očekivanog prinosa.

Očekivani prinos ili očekivanje, je prinos koji možemo očekivati da će određena imovina vratiti u nekom budućem vremenskom razdoblju; obično se procjenjuje temeljem povijesnih podataka te nije garantiran.

U financijama postoje različiti tipovi rizika. Za ulagatelje je jedan od najvažnijih tipova rizika tržišni rizik, koji govori o promjeni vrijednosti investicije: tržišni rizik neke investicije je veći što je veći intenzitet promjene njene vrijednosti. Intenzitet promjene naziva se volatilnost. **Što je volatilnost neke investicije veća, znači da se njena vrijednost češće mijenja.**

Iako se često percipira samo s negativnim konotacijama, pojam rizika zapravo podjednako uključuje mogućnost pozitivnog i negativnog odstupanja od očekivanja. Rizičnost investicije stoga je mjera njene neizvjesnosti. Ako nema neizvjesnosti, nema ni rizika, ali nema ni velike zarade i obrnuto, uz rizik dolazi neizvjesnost, ali i potencijalno veća zarada.

Zapamtite, proces donošenja odluke o vrsti investicije je vrlo **osoban** i uvijek ovisi o razdoblju ulaganja te Vašoj sposobnosti **podnošenja** rizika. Svaka vrsta investicije ima različite stupnjeve **zarade/prinosa i rizika**, te će se kroz vrijeme i ponašati drugačije. Na primjer, kada se jednoj investiciji smanji vrijednost, drugoj će možda porasti ili se bar neće smanjiti u istoj mjeri kao prvoj. Na taj se način najbolje štite odnosno umanjuju rizici od gubitka ukupne vrijednosti Vašeg portfelja ako jedna vrsta investicije ostvari značajan gubitak.

ODNOS RIZIKA I ZARADE

Kada se govori o investiranju, **rizik i zarada su u neraskidivom međuodnosu**. Vjerojatno Vam je poznata izreka: Ako ne riskiraš, ne profitiraš – to je najbolje objašnjenje u kakvom su odnosu rizik i zarada.

Sve investicije uključuju određeni rizik. **Nagrada za preuzimanje rizika je tim veća što je rizik koji ste preuzeli veći. Suprotno, manji rizik će polučiti i manju nagradu.**

Većina nas će reći da želimo ostvariti najveću moguću zaradu od odabrane investicije, no odabir investicija s najvišom potencijalnom zaradom nije najpametnije rješenje kod donošenja odluke o raspodjeli Vaše imovine. Ono što karakterizira uspješnog ulagatelja je sposobnost da izvaži razliku između rizika i zarade. Primjerice, ulagatelj s visokom tolerancijom na rizik investirati će više sredstava u dionice ili dioničke fondove, no ako nije sposoban zadržati investiciju u vrijeme kratkoročnih trzaja i fluktuacija na tržištu i poželi je odmah prodati, za takvog je ulagatelja bolje da smanji svoju izloženost rizičnoj imovini, tj. dionicama.

Stoga je bitno da upoznate svoju investicijsku stranu. Pokušajte početi investirati manje iznose, postupno, počevši od proizvoda niskog rizika, preko umjereno rizičnih do visoko rizičnih proizvoda kako biste utvrdili kako se nosite s određenim mjerama rizika.

Slika: Piramida odnosa rizika i zarade. S većim rizikom raste potencijalno i zarada/prinos.

Što nam piramida govori o razdoblju i strategijama ulaganja?

Ako investicijski cilj kojega ste definirali obuhvaća kratko razdoblje ulaganja, Vaše će investicije biti usmjerene na novčano tržište (depoziti, trezorski zapisi,

novčani fondovi), te se izlažete konzervativnoj strategiji ulaganja. U slučaju da ste definirali cilj koji obuhvaća srednjoročno razdoblje ulaganja, investicije u tom slučaju mogu biti mješovite (obveznice, obveznički fondovi, mješoviti fondovi koji ulazu od depozita, obveznica do dionica) te se izlažete strategiji ulaganja umjerenog rizika.

Investicijski cilj koji obuhvaća dulje razdoblje ulaganja, omogućava da preuzmete veće rizike te u ovom slučaju Vaše investicije usmjerene su na rizične instrumente (dionice, dionički fondovi) i izlažete se agresivnoj strategiji ulaganja.

Nemojte se ustručavati zapitati: S kolikom mjerom rizika mogu mirno spavati? Odgovorite li na pitanja poput: Znam li dovoljno o investiranju? Mogu li podnijeti pad vrijednosti investicije u nekoliko dana, tjedana? sa "Ne" vrlo je vjerojatno da ste konzervativni ulagatelj. S druge strane, ako na pitanja poput: Osjećam li se mirno u situacijama velike volatilnosti na tržištu kapitala? Imam li dovoljno znanja o investiranju i tržištu? Ulažem li na dulje razdoblje? Mogu li podnijeti kratkoročne gubitke? odgovorite potvrdno, moguće je da Vam više odgovara agresivnija strategija ulaganja. Postoji mogućnost i da Vaši odgovori dijelom dotiču pitanja za obje vrste ulagatelja, tada će Vaša odluka o investiranju ići u smjeru umjerenog rizika, tj. izložiti ćete se dionicama više nego što bi se kroz konzervativnu, a opet manje nego kroz agresivnu strategiju.

Jednom kada ste definirali svoj investicijski cilj i razdoblje ulaganja, te kada u obzir uzmete iznos sredstava koja su Vam raspoloživa i dinamiku ulaganja (hoćete li sva sredstva uložiti odjednom ili ćete ih kontinuirano ulagati tijekom nekog vremenskog razdoblja), došli ste u fazu kada je potrebno odabrati u što ćete uložiti, a kriterij koji će Vam pomoći u donošenju te odluke je razina rizika koji preuzimate ulaganjem u određenu imovinu.

OSNOVNI POJAM 2

DIVERZIFIKACIJA RIZIKA

Je li Vam poznata izreka: Ne stavljajte sva jaja u istu košaru? Diverzifikacija je način raspodjele jaja u više košara kako biste ih zaštitili od razbijanja ako Vam jedna košara ispadne iz ruku. Šalu na stranu, stručno definirano, **diverzifikacija je najjednostavniji i jedan od najučinkovitijih načina raspodjele imovine za umanjeње rizika**. Što je više Vaša investicija raspršena na različite oblike imovine i vrste proizvoda, to je manja vjerojatnost gubitka.

Dobro isplaniranom diverzifikacijom portfelj se može sačiniti od oblika imovine koji će različito reagirati na iste događaje, tako da se pad vrijednosti jednih kompenzira rastom vrijednosti drugih, čime se postiže manja ukupna volatilnost ili promjenjivost vrijednosti portfelja.

OSNOVNI POJAM 3 PRILAGOĐAVANJE

PORTFELJA ILI REBALANSIRANJE

Promjena u raspodjeli oblika i vrsta imovine odnosno prilagodba Vašeg portfelja naziva se rebalansiranje portfelja.

Najčešći razlog za promjenu prvobitne raspodjele imovine su promjene koje se događaju za vrijeme razdoblja ulaganja. Drugim riječima, što ste bliže ostvarenju investicijskog cilja, poželjnije je napraviti rebalansiranje.

Na primjer, ljudi koji investiraju za mirovinu te kako se bliže tom događaju, u svom portfelju smanjuju udjel rizičnije imovine.

Također, rebalansiranje biste trebali napraviti ako se promijeni jedan ili više čimbenika koji su utjecali na donošenje odluke o investiciji: Vaša tolerancija na rizik, financijska situacija ili možda i Vaš prvobitni investicijski cilj.

PRAĆENJE INVESTICIJE

Zahvaljujući današnjoj tehnologiji, promjene na tržištu su dostupne u svakom trenutku čak i putem raznih aplikacija i usluga pametnih telefona koje će Vas informirati kada se vrijednost Vaše investicije promijeni. PBZ Invest je u tu svrhu osmislio **mZVONO (mobilnu aplikaciju) i eZVONO (web uslugu), koje omogućuju zaprimanje obavijesti s informacijom o promjeni cijene udjela pojedinog investicijskog fonda pod upravljanjem PBZ Investa, iznad unaprijed definiranog okvira promjene cijene udjela.**

No, učestalo i svakodnevno praćenje kratkoročnih promjena na tržištu i vrijednosti Vaše investicije može dovesti do pogrešnih i vrlo skupih zaključaka. Ako ćete na svaku promjenu reagirati kupnjom i/ili prodajom investicije mogli biste se "spotaknuti". Osim ako niste iskusni ulagatelj, prodaja investicije u svrhu brze zarade može uzrokovati propuštanje potencijalnih dugoročnih dobiti/zarada. Također, učestalo obavljanje transakcija kupnje i/ili prodaje može povećati Vaše transakcijske troškove.

Ako želite uspješnu strategiju ulaganja i dobro izbalansiran portfelj, pokušajte u njega uvrstiti investicije za koje smatrate da će Vam donijeti dugoročne zarade. Uspješnost odabranog ulaganja možete konkretno ocijeniti tek protekom ¾ predviđenog ulaganja. U međuvremenu možete pratiti tržišna zbivanja i rezultate svoje investicije, no pokušajte da Vas svakodnevne fluktuacije i promjene ne tjeraju u donošenje ishitrenih odluka, tj. brzih kupnji i/ili prodaja. Dobro poslovanje nekog investicijskog fonda zasigurno će utjecati i na vrijednost udjela tog fonda te ćete željeti biti dobro pozicionirani za potencijalne nagrade (dugoročan porast cijena udjela; isplate dividende).

STRATEGIJE USPJEŠNOG ULAGANJA

STRATEGIJA: KAKO USPJEŠNO

DIVERZIFICIRATI PORTFELJ?

Ako pogledamo unatrag, u povijesna zbivanja na svjetskim tržištima, te ako ih usporedimo s današnjim kretanjima tržišta, prinosi se između glavnih vrsta imovine ne kreću u isto vrijeme u istim smjerovima. Uglavnom, kada tržišni uvjeti utječu na porast vrijednosti jednog oblika imovine ili vrste proizvoda, često uzrokuju da drugi stagnira ili čak pada na vrijednosti. Ulaganjem u više od jednog oblika imovine ili vrste proizvoda raspršit ćete, odnosno diverzificirati rizik od gubitka dijela ili svih sredstava.

Tri koraka uspješnog diverzificiranja:

1. KORAK: PRIHVATITE RIZIK I RASPRŠITE GA!

Morate biti svjesni činjenice da diverzifikacija ne garantira zaradu ni bogatstvo, ni Vas štiti od gubitaka, ona **ne isključuje rizik**.

Zašto? Ako ne uključite dovoljno rizika u Vaš portfelj, možda nećete dosegnuti cilj koji ste definirali na početku ulaganja, npr. ako ste odlučili uložiti i oploditi novac za Vašu mirovinu, a na početku ste radnog vijeka, vjerojatno ćete dio novca uložiti u rizičnije investicije. Naravno, ako uključite i previše rizika, možda nećete imati ni uloženu sumu u trenutku kada Vam novac zatreba.

Uzmimo na primjer da ulagatelj uloži sva svoja sredstva u dionice jednog dioničkog društva i nakon nekog vremena njegove dionice izgube na vrijednosti. U tom će slučaju ulagač izgubiti dio uloženi sredstva. Također, isto će se dogoditi ako ulagač sva sredstva uloži u obveznice samo jednog izdavatelja. Diverzifikacija je upravo izbjegavanje da Vam se ne dogode takvi slučajevi.

Kada raspršite rizik ulažući u primjerice, više vrsta investicijskih fondova i dio u štednju, mogući pad jedne vrste fonda (npr. dioničkog) neće u tolikoj mjeri utjecati na vrijednost Vaše ukupne investicije, jer će drugi fondovi u koje ste uložili sredstva ostati na pozitivnim razinama, čak možda i rasti, dok će se dio sredstava koji je oročen stabilno ukamaćivati.

2. KORAK: DIVERZIFICIRAJTE RIZIK IZMEĐU GLAVNIH OBLIKA IMOVINE

Dobro diverzificiran portfelj je onaj koji sadrži različite oblike imovine koji "nose" različite stupnjeve rizika.

Tri glavna oblika imovine su: **novac, obveznice (fixed income) i dionice (equity)**. Neki ulagatelji na ovu listu često dodaju i nekretnine, plemenite metale i dr. Novac i novčani ekvivalenti (depoziti, trezorski zapisi, novčani fondovi) najmanje su promjenjivi i najmanje rizični, ali nose i najniže prinose. Promjenjivost vrijednosti obveznica, tj. volatilitnost obveznica je umjerena, te one nose unaprijed definirane prinose kroz duže razdoblje, dok velika volatilitnost kod dionica utječe na njihovu visoku rizičnost u kratkoročnom razdoblju, no istovremeno nose i potencijalno najviše prinose.

Prva točka uspješne strategije ulaganja je, rekli smo, raspodjela imovine, te se odnosi na raspodjelu Vaših sredstava upravo između gore navedenih glavnih oblika. Vrlo je učestala raspodjela imovine prema riziku, no i prema godinama koje moraju proteći npr. do Vaše mirovine.

Nastavno na primjer mirovine, ako ste tek započeli raditi i Vaša je karijera na samom početku, više ćete sredstava usmjeriti u rizičniju imovinu, a manje u onu sigurnu. No, ako je do Vaše mirovine preostalo tek kratko razdoblje, veći ćete dio imovine uložiti u sigurne investicije, a manji u rizičnu imovinu.

3. KORAK: DIVERZIFICIRAJTE RIZIK UNUTAR GLAVNIH OBLIKA IMOVINE

Nakon što ste raspodijelili Vaša sredstva između glavnih oblika imovine, morate ih raspodijeliti još jednom: unutar svakog oblika.

Na primjer, imovinu koju ste uložili na obvezničko tržište pokušajte raspodijeliti prema izdavatelju (državi ili poduzeću koje je izdalo obveznicu), prema dospijeću (kraćim i duljim periodima isteka obveznica), prema proizvodima (ulaganje direktno u obveznice, obveznički fondovi).

Kada se radi o dionicama, mogućnosti raspodjele su velike. Odabir dionica

može biti prema veličini poduzeća koje ih izdaje (velika, srednja, mala dionička društva), prema geografskom tržištu (domaća, internacionalna dionička društva), prema industriji kojom se ta društva bave, te također u odnosu na to namjeravate li samostalno kupovati dionice na tržištu kapitala (burzama) ili ste se odlučili za dioničke fondove.

Ostvariti uspješnu diverzifikaciju unutar jednog oblika imovine može biti vrlo izazovno, te **ulagači često posežu za ulaganjem u investicijske fondove**. Investicijski fondovi utoliko olakšavaju diverzifikaciju što Vam omogućavaju da ulaganjem u njih posjedujete "male porcije" puno različitih investicija.

Ostanimo i dalje na investicijskim fondovima. Diverzifikacija između glavnih oblika imovine i ulaganje u fondove uključuje i raspodjelu imovine između različitih vrsta fondova: novčanih, obvezničkih, dioničkih, te mješovitih fondova. Započnite investirati tako da Vaš prvi korak bude ulaganje u novčane fondove, te postupno preko obvezničkih, mješovitih, pa do dioničkih fondova. Pokušajte se **manjim iznosima izložiti različitim oblicima imovine**, te ćete iz vlastitog iskustva u vrlo skorom vremenu uvidjeti prednosti diverzifikacije.

Uvijek dajte sve od sebe da svoju imovinu diverzificirate na način da bude u skladu sa Vašim financijskim ciljevima, željenom razdoblju ulaganja i Vašoj toleranciji na rizik. I zapamtite, osobni portfelj se stvara godinama, a **čarolija diverzifikacije je jedino u tome da Vaš portfelj/imovinu čini otpornijom na tržišna kretanja i na značajne promjene u Vašem životu.**

STRATEGIJA: ZAŠTO JE POTREBNO

PRILAGOĐAVATI PORTFELJ?

Prilagođavanje ili rebalansiranje je **neophodno**, jer će s vremenom neke Vaše investicije izaći iz okvira očekivanih prinosa u odnosu na Vaš investicijski cilj. Neke će investicije možda rasti i više od očekivanog ili će presporo rasti, te ćete sa rebalansiranjem osigurati da Vaš portfelj ne naglašava jednu ili više vrsta imovine u odnosu na prvobitnu raspodjelu. Na taj ćete način vratiti Vaš portfelj na prihvatljivi stupanj rizika.

Kako bi objasnili gornje tvrdnje, uzmimo na primjer da Vaš portfelj sadrži 60% dionica ili dioničkih fondova. Nakon nekog razdoblja dogodi se porast cijena dionica na tržištu, te u jednom trenu Vaš dionički dio portfelja poraste sa 60% na 80% (jer se povećala vrijednost dionica na tržištu). U tom se slučaju Vaš portfelj više ne podudara s prvobitnom raspodjelom imovine, te postaje agresivniji u odnosu na Vaše želje ili potrebe. Kod rebalansiranja portfelja je bitno da obratite pozornost i na investicije/proizvode unutar iste vrste imovine. Postoje dva načina na koji možete uspješno rebalansirati svoj portfelj:

1. prodaja investicije koja je ostvarila veće rezultate od očekivanih
 2. kupnja podcjenjene investicije
- U svakom slučaju i za koju god se opciju rebalansiranja odlučite, uvijek obratite pozornost hoće li ona nositi **troškove** (transakcijske, porez i sl.).

KADA MOGU REBALANSIRATI PORTFELJ?

Razmišljate o kupnji ili prodaji investicije/proizvoda koji se nalazi u Vašem portfelju? Odgovori na ovih par pitanja možda će Vam biti od pomoći pri donošenju odluke:

1. Je li se promijenio moj investicijski cilj (okolnosti)?

Ako se promjeni Vaš investicijski cilj, morate promijeniti i strategiju ulaganja, tj. rebalansirati portfelj. Ponekad će Vas promjene u životu potaknuti da rebalansirate portfelj i prilagodite ga nastalim situacijama u Vašoj svakodnevnici.

2. Je li se promijenila moja tolerancija na rizik ili možda razdoblje ulaganja koje sam definirao?

Ako se npr. skratilo vrijeme ulaganja, jer ste sve više bliže mirovini i manje ste spremni tolerirati rizik, shvatite to kao dobar okidač za rebalansiranje portfelja. Što je kraće razdoblje ulaganja, to manje rizične moraju biti Vaše investicije.

3. Ostvaruju li moje investicije niže/više rezultate od očekivanog?

Pametno bi bilo da si odredite referentnu vrijednost – benchmark, prema kojoj ćete moći pratiti rezultate investicije. Nemojte donositi nagle odluke o prodaji investicije prije nego se posavjetujete sa investicijskim savjetnikom, no ako se radi o duljem razdoblju u kojemu se investicija ne oporavlja, razmislite o rebalansiranju.

4. Jesu li se promijenili investicijski fondovi u koje ulažem?

Promjene u veličini, strukturi imovine, rizičnosti fonda mogu biti pozitivne, loše ili neutralne, ovisno o tome što očekujete od ostvarenja uloga u fondu.

Prije nego odlučite promijeniti strategiju ulaganja, tj. rebalansirati Vaš portfelj, uzmite u obzir sve prednosti i nedostatke u odnosu na Vaše životne okolnosti i buduće ciljeve. Educirajte se i raspitajte, te ako ćete i tada biti spremni prodati - kupiti - zadržati investiciju, znati ćete da ste odlučili na temelju dobre informiranosti.

Prilagođavanje portfelja - rebalansiranje nije događaj koji se desi jednom u životu, već je cijeloživotni proces napredovanja i "finog podešavanja".

Ne postoji standardizirani način ili formula za rebalansiranje i prilagodbu portfelja. Svaki ulagatelj ima individualna rješenja. Ako nemate vremena za dugoročno ulaganje, ne brinite. Nikada nije kasno da započnete ulagati. Također, nikad nije prekasno da rebalansirate postojeći portfelj.

STRATEGIJA: PRILAGOĐAVANJE PORTFELJA

VAŽNIM ŽIVOTNIM DOGAĐAJIMA

Upravljanje investicijama je proces koji traje godinama. Svaka promjena i važni događaji u Vašem životu mogu utjecati na Vašu investiciju, na raspodjelu imovine koju ste definirali, te na iznos novčanih sredstava koji ste uložili. Ako iskusite neke od prijelomnih događaja kroz život morat ćete revidirati Vaše investicije i prilagoditi ih novonastaloj situaciji u Vašem životu.

Koje su to promjene i važni događaji?

VJENČANJE

Vjenčanje može imati velikog utjecaja na Vašu strategiju ulaganja, jer kao što smo rekli, svaki čovjek ima svoje individualne ciljeve, rokove, toleranciju na rizik. Možda ste Vi iskusni ulagatelj i jako dobro upravljate vlastitim investicijama, no Vaš odabranik/ca više voli raditi s investicijskim savjetnikom. Kao bračni par, morat ćete zajedno definirati nove investicijske ciljeve (kao npr. kupnja kuće, planiranje i osnivanje obitelji), te pronaći model investiranja koji će odgovarati oboma. Također, sam događaj vjenčanja i proslava mogu biti trošak za Vaš portfelj, te ćete ga morati rebalansirati, tj. prilagoditi.

ROĐENJE DJETETA

Rođenje djeteta je savršen događaj za početak ulaganja za njegovo obrazovanje. Ulaganje u obrazovanje dugoročno je najisplativija životna odluka, jer se prinosi od ulaganja vraćaju cijeli život kroz osjećaj zadovoljstva,

kvalitetnijeg životnog standarda, boljeg posla. Samo male strukturalne promjene koje ćete napraviti u Vašem portfelju mogu utjecati na povećanje vrijednosti dijela portfelja koji ćete dugoročno definirati za obrazovanje Vašeg djeteta. Pravodoban početak ulaganja daje dovoljno vremena za ostvarenje cilja. Roditelji se vrlo često odlučuju za kontinuiranim mjesečnim ulaganjem jednakog iznosa u istu investiciju/proizvod neovisno o tržišnoj situaciji.

Primjerice, **ulaganje putem trajnog naloga** u investicijske fondove, koji u tom slučaju mogu biti i umjerenijeg i višeg rizika, jer je do ostvarenja cilja ispred Vas otprilike 18-20-tak godina. Zašto je ulaganje putem trajnog naloga zanimljivo? U slučajevima kada pada cijena udjela, tada kupujete više udjela, dok u slučaju rasta cijena udjela kupujete manje udjela. Zaključak je da **kroz vrijeme kupujete po prosječnoj cijeni udjela i time neutralizirate moguće negativnosti**.

ZAŠTO JE ULAGANJE

TRAJNIM NALOGOM ZANIMLJIVO?

- 1. Efikasnost.** U slučajevima kada cijena udjela padne, kupujete veći broj udjela, čime povećavate ukupnu uspješnost ulaganja.
- 2. Jednostavnost.** Ulaganje se obavlja automatski, stoga ne morate odlaziti u banku, raditi uplatu putem internet bankarstva ili propustiti uplatu zbog slučajnog zaborava.
- 3. Stjecanje navike štednje/ulaganja malih iznosa** (100 kn u odabrani fond).
- 4. Kontinuiranost.** Ulaganje se odvija bez obzira na situaciju na tržištu. Ponekad, u slučajevima pada cijena, možda ćete poželjeti odustati. Ali, uspješno dugoročno ulaganje rezultat je kontinuiranog ulaganja, a ne "pogađanja" pravih trenutaka za uplate.
- 5. Približavanje ostvarivanju investicijskog cilja.**

PROMJENA POSLA ILI GUBITAK POSLA

Gubitak izvora prihoda ima jak utjecaj na Vaš novčani tok. Dok ćete pregledavati Vaše troškove, obratite pozornost gdje ih i na čemu možete srezati. Ako morate smanjiti ili zamrznuti doprinose za Vašu mirovinu, sjetite se nastaviti sa davanjima što prije ćete moći. Razmislite o stvaranju "crnog fonda" koji bi Vam pokrивao tri do šest mjeseci Vaših tekućih troškova u slučaju da Vas zadesi ovakva neočekivana situacija.

RAZVOD

Razvod može biti glavni financijski udar na obje stranke. Pažljivo istražite koje sve korake morate poduzeti kod podjele zajedničke imovine. Jednom kada se proces razvoda završi i kada se imovina podijeli, morat ćete ponovo kreirati Vašu strategiju ulaganja, definirati nove financijske ciljeve, rokove i rizike. Uvidjeti ćete da novu strategiju možda morate prilagoditi sada samo jednom izvoru prihoda.

MIROVINA

Pomak s **redovitim primanja prihoda u redovito povlačenje novca** je najveća financijska promjena s kojom ćete se ikada suočiti. Svjetski trendovi pokazuju sve izraženije smanjenje ovisnosti Vaše mirovine o državi uz povećanje ovisnosti o pojedinačnim mirovinskim planovima.

Možda još niste počeli razmišljati o svojoj mirovini, o svojoj kupovnoj moći i životnom standardu nakon završetka radnog vijeka. Investiranjem i/ili štednjom za mirovinu Vi plaćate troškove svoje buduće mirovine. Naime, trošak budućih godina sve je veći iz nekoliko razloga: živimo sve dulje, inflacija, postajemo sve aktivniji. Svjesni ste da put koji vodi do mirne i ugodne mirovine nije nimalo jednostavan, no zasigurno Vam je poznato da je financijska sigurnost ključna za ugodnu mirovinu. Dakle, planiranje Vaše mirovine isključivo je Vaša odgovornost.

Dobro razmotrite Vaša životna očekivanja, budžet i troškove te uspostavite sustav za praćenje povlačenja novca (rata) s računa i/ili investicija. Budite i tada spremni prilagođavati Vaš portfelj u slučaju potrebe. I ne zaboravite, kako ćete se približavati ciljanom datumu umirovljenja, postupno smanjite izloženost riziku.

Vrijeme je Vaš najbolji prijatelj! Daje Vam na prednosti da se odlučite i za rizičnije investicije. Na zapadnim tržištima, popularna je sljedeća izreka: **"Onoliko godina koliko imate, toliki bi trebao iznositi postotak imovine uložene u sigurne financijske proizvode. Sve ostalo uloženo je u rizične investicije."**

Zapamtite, ako dobro držite oči usmjerene na Vašu investiciju tijekom promjena u Vašem životu, bolje ćete biti pripremljeni na bitne događaje.

STRATEGIJA: IZBJEGAVANJE

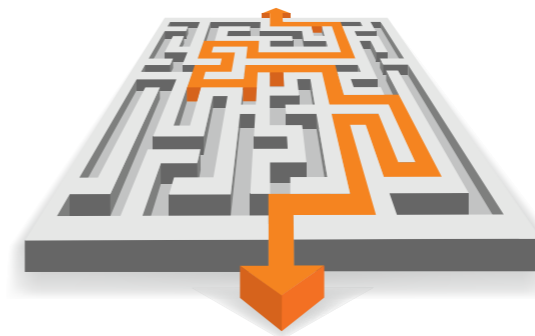
INVESTICIJSKIH ZAMKI

ZAMKA 1: Niste dovoljno informirani o proizvodima

Prije nego krenete ulagati bitno je da ste dovoljno informirani o investicijskim proizvodima te razumijete karakteristike i rizike proizvoda u koje ulažete svoj novac. Definirajte ciljeve i stupanj rizika kojega ste spremni preuzeti.

ZAMKA 2: Povlačenje novca iz investicije radi troškova koji nisu hitni

Naravno da može biti jako primamljivo posegnuti za novcem, koji se nalazi u investiciji za npr. Vašu mirovinu, te njime platiti nešto luksuzniji godišnji odmor, skijanje ili renovirati kuhinju. No, to je skupa taktika, jer možete propustiti potencijalnu zaradu od ukamaćivanja ili prinose; te odgodu plaćanja poreza koju imate ako ne prodate udjele u fondu unutar prve tri godine investiranja.

ZAMKA 3: Niste diverzificirali svoje investicije

Diverzifikacijom raspršujete rizike i zarade, te unosite raznovrsnost u Vaš portfelj. Odgovarajuća diverzifikacija je prilagođavanje investicijskih odluka na temelju Vaših ciljeva i životnih situacija u kojima se nalazite. Primjerice, ako imate 30 godina i štedite za mirovinu te ste odabrali konzervativnu strategiju ulaganja, propustiti ćete zaradu koja bi zadovoljila Vaš cilj. S

druge strane, ako imate 60 godina, a ne diverzificirate imovinu upravo u konzervativno ulaganje, izložiti ćete se riziku baš u vrijeme kada si ne možete priuštiti gubitak Vaših ulaganja.

ZAMKA 4: Dugoročno investiranje – kratkoročne reakcije

Čak i najiskusniji ulagatelji mogu doživjeti određenu mjeru zabrinutosti kada je tržište u korekciji i kada njihove investicije gube na vrijednosti. No, uspješni ulagatelji na "duge staze" znaju da izbjegavanje ishitrenih reakcija temeljenih na strahu te odupiranje iskušenju brze prodaje, rezultira ubiranjem dugoročnih zarada. Provjeravajte Vaše investicije periodički kako biste bili sigurni da sve ide po planu. U slučaju realne zabrinutosti o stanju na globalnom tržištu, posavjetujte se sa investicijskim savjetnikom kako biste provjerili je li Vaš pristup i dalje odgovarajući.

ZAMKA 5: Nerealna investicijska očekivanja

Velike zarade u kratkom razdoblju ulaganja nisu pravilo. Svakodnevni rast i pad tržišta obično učini ukupni postotak rasta prosječnim. Iskusni ulagatelji to i očekuju. Oni prate tržište, te povremeno rebalansiraju i prilagođavaju svoj portfelj kako bi omogućili svojoj investiciji dugoročni rast i ne nadaju se da pogode "jackpot" u kratkom roku.

ZAMKA 6: Propuštanje prilike za uštedu na porezu

Država i porezni zakoni omogućuju ulagateljima da ne plate porez za određene investicije.

Kod investicijskih fondova, za sve uplate od 01.01.2016.g. porez se neće naplaćivati: a) za uplate u fondove do 31.12.2015. neovisno o trenutku izlaska iz fonda – drugim riječima, svi udjeli koji su kupljeni prije 31.12.2015. neće biti oporezovani, neovisno o trenutku prodaje udjela; b) na prinos investicijskog fonda ako je ulaganje u fond duže od tri godine – tj. ako su udjeli kupljeni nakon 31.12.2015. i ako ulaganje traje duže od tri godine; c) na zamjenu udjela u fondovima pod upravljanjem istog Društva, dakle svaka zamjena udjela između fondova kojima upravlja PBZ Invest (ili bilo koje drugo društvo) ne tretira se kao prodaja udjela, već kao jedinstveno ulaganje – drugim riječima, razdoblje od potrebne tri godine za neoporezivanje se ne prekida nego teče neprekidno i dalje.

Posavjetujte se s investicijskim društvom u čije fondove ulažete ili sa poreznim savjetnikom kako biste se informirali o prednostima poreznog zakona.

BITNA PITANJA O ULAGANJU

PITANJA O PROIZVODIMA I RIZICIMA

Osnovno pitanje koje si trebate postaviti je razumijete li proizvod koji Vam se nudi? Ukoliko ne razumijete, tražite objašnjenje. Ako i nakon objašnjenja ne razumijete ili niste zadovoljni objašnjenjem koje ste dobili od investicijskog društva, dotični proizvod ili usluga vjerojatno i nisu najbolji izbor za Vas. Ukoliko Vam društvo nudi neki proizvod, a ne može Vam ponuditi objašnjenje koje ćete razumjeti, problem vjerojatno nije u Vama, već u investicijskom društvu. A ukoliko Vas investicijsko društvo, umjesto objašnjenja, pokušava uvjeriti da se ne morate opterećivati detaljima financijskog proizvoda ili usluge, to je pouzdan znak da trebate potražiti neko drugo investicijsko društvo kojemu ćete povjeriti svoju imovinu. Nadalje, pitajte se razumijete li koje su komparativne prednosti i mane jedne investicije u odnosu na drugu. Razumijete li kojim je sve rizicima odabrana investicija izložena i što to znači za Vas? Razumijete li kojoj razini rizika se izlažete ulaganjem u određenu imovinu?

UCITS FONDOVI

Investicijski fondovi su oblik zajedničkog ulaganja, koji se osnivaju sa svrhom i namjenom prikupljanja sredstava i njihovim ulaganjem u različite vrste imovine. Zajedničkim ulaganjem kroz fondove, ulagateljima je omogućeno da smanje troškove ulaganja na tržištu kapitala kroz podjelu fiksnih troškova (npr. transakcijskih i skrbničkih troškova), te značajno umanje rizik svoga ulaganja kroz puno veću mogućnost diverzifikacije u odnosu na samostalno ulaganje u financijske instrumente. Fond može svoja ulaganja, zahvaljujući

veličini imovine, raspršiti na bitno veći broj različitih vrijednosnih papira nego li ulagatelj samostalno, čime se rizik značajno smanjuje.

Ukupna ulaganja fonda nazivaju se njegovom imovinom koja je podijeljena na udjele u fondu. Svaki udjel predstavlja proporcionalan dio u ukupnoj imovini fonda. Svaki udjelničar/klijent u fondu ima ista prava na ostvarene prinose u vrijednosti proporcionalnoj vrijednosti vlastitih udjela u fondu. UCITS fondovi, ili otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom, predstavljaju oblik fondova koji su osnovani i kojima se upravlja u skladu s regulativom koja je usklađena u svim zemljama članicama EU.¹

AIF FONDOVI

Za razliku od UCITS fondova koji su namijenjeni širokom krugu ulagatelja, alternativni investicijski fondovi su predviđeni uglavnom za ulagatelje s više iskustva i znanja u području ulaganja (tzv. profesionalne i kvalificirane ulagatelje). AIF prikuplja sredstva temeljem javne, ali i privatne ponude, te neovisno o tome, on može biti otvoren ili zatvoren. Otvoreni AIF s javnom ponudom po nekim svojim karakteristikama sličan je UCITS fondu i nema pravnu osobnost, dok je zatvoreni imaju (osnovani su kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću). Za razliku od AIF-ova s privatnom ponudom, u koje mogu ulagati samo profesionalni i kvalificirani ulagatelji, u AIF s javnom ponudom mogu ulagati i mali ulagatelji. Jedna od bitnih razlika između UCITS fondova i AIF-ova je u tome što je AIF-ovima omogućen širi raspon ulaganja u razne vrste imovine nešto rizičnije vrste imovine, primjerice robe, nekretnine, poslovne udjele i dr., u koje UCITS fondovima nije dopušteno ulagati. Poslovanje alternativnih investicijskih fondova uređuje Zakon o alternativnim investicijskim fondovima (usklađen s propisima Europske unije).

USLUGA UPRAVLJANJA PORTFELJEM

Kada s nekom financijskom institucijom ugovorite uslugu upravljanja portfeljem², svoja novčana sredstva i vrijednosne papire predajete na upravljanje toj instituciji, koja onda za Vas donosi i provodi sve investicijske

¹ UCITS je engleska skraćenica od Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities (hrv. subjekt za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire), i kao pojam je u širu upotrebu uveden još 1985. g. direktivom 85/611/EEC, koja je donesena u svrhu harmonizacije regulative otvorenih investicijskih fondova u zemljama članicama EU, s ciljem omogućavanja prekogranične distribucije tih financijskih proizvoda. U hrvatskoj regulativi pojam UCITS fondova u službenoj je upotrebi od donošenja Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom ("Narodne novine", br. 16/13, 143/14).

² Pružanje usluge upravljanje portfeljem u EU je regulirano MiFID direktivom, koja je u hrvatsku regulativu transponirana Zakonom o tržištu kapitala ("Narodne novine", br. 88/08, 146/08, 74/09, 54/13, 159/13, 18/15, 110/15). Odličan i lako razumljiv pregled primjene MiFID regulative u Republici Hrvatskoj, s naglaskom na prava ulagatelja možete naći u edukativnim brošurama u izdanju Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga na <http://www.hanfa.hr/HR/nav/278/edukativne-brosure.html>

odluke. Ukoliko Vam investicijsko društvo pruža uslugu upravljanja imovinom/portfeljem, trebali biste zatražiti informaciju koja uključuje opis investicijskih ciljeva, povezanu razinu rizika, koji tipovi proizvoda i transakcija mogu biti uključeni u Vaš portfelj, kao i informacije o metodama i učestalosti vrednovanja. Pružatelj usluge dužan Vas je redovito izvješćivati o transakcijama koje je za Vaš račun proveo u proteklom razdoblju, te ukoliko tako izberete, dostavljati Vam podatke o izvršenju svake pojedine transakcije. Bitno pitanje na koje morate dobiti odgovor je i način na koji će se mjeriti uspješnost Vašeg portfelja.

RAZLIKA IZMEĐU UCITS FONDOVA I PORTFELJA

Suštinska razlika je u tome da su UCITS fondovi financijski instrument, a upravljanje portfeljem je investicijska usluga. Ulaganjem u UCITS fondove Vi sami donosite investicijske odluke o kupnji ili prodaji udjela u nekom fondu, dok kao korisnik usluge upravljanja portfeljem svoja novčana sredstva povjeravate investicijskom društvu, koje onda samostalno donosi investicijske odluke, te za Vaš račun ulaže u različite financijske instrumente, među kojima mogu biti i UCITS fondovi. Obzirom da kao korisnik usluge upravljanja portfeljem dajete svoje povjerenje investicijskom društvu da za Vaš račun donosi investicijske odluke, vrlo je bitno da investicijsko društvo razumije Vaše potrebe i opće okolnosti, tako da može odrediti koji su financijski proizvodi primjereni za Vas. Investicijsko društvo koje Vam pruža uslugu upravljanja portfeljem stoga od Vas mora prikupiti određene informacije kao npr. o investicijskim ciljevima, znanju i slično.

PITANJA O NAKNADAMA

Financijske usluge nisu besplatne, stoga prije nego uložite svoju imovinu u neki investicijski fond, odnosno prije nego je povjerite nekom financijskom društvu na upravljanje, važno je da razumijete kako će to financijsko društvo naplatiti usluge koje Vam pruža. Ukoliko Vam nije jasno koje naknade ćete platiti za određeni proizvod ili uslugu, odnosno kako se točno te naknade obračunavaju – pitajte društvo da Vam to objasni. Također, imate pravo znati ako neko investicijsko društvo prima naknadu od nekog drugog društva na ime financijskih instrumenata koje proda svojim klijentima.

PITANJA O POREZU

S 01.01.2016.g. stupa na snagu oporezivanje zarada na ulaganje u investicijske fondove i za uslugu upravljanja portfeljima. Pitajte investicijsko

društvo u čije ste fondove uložili svoja sredstva da Vam pojasni hoće li se i na koji način oporezivati Vaša zarada.

PITANJA O DOKUMENTIMA

DOKUMENT: Ključne informacije za ulagatelje - KIID

U praksi ćete često naići na skraćenicu KIID, koja dolazi od engleskog naziva predmetnog dokumenta (Key Investor Information Document). Bitna informacija koja se nalazi u KIID-u je Sintetički pokazatelj rizika i uspješnosti – SPRU ili SRRI, engl. Synthetic Risk and Reward Indicator. Društva za upravljanje investicijskim fondovima dužna su za sve svoje fondove izračunati i potencijalnim ulagateljima komunicirati SPRU fonda.

SPRU je definiran kroz sedam razina, pri čemu najniža razina (1) predstavlja najmanji rizik, odnosno potencijalnu nižu dobit, dok najveća razina (7) predstavlja najviši rizik, odnosno potencijalnu najvišu dobit. Metoda izračuna SPRU³ u obzir uzima povijesno kretanje cijene fonda, računajući njenu volatilitet. Ovisno o razini izračunate volatiliteti, fondu se pripisuje jedna od 7 razina SPRU.

Slika: Sintetički pokazatelj rizika i uspješnosti

Što je volatilitet manja, manji su potencijalni gubitak i dobit, pa je manji i SPRU. Što je volatilitet veća, veći su potencijalni gubitak i dobit, pa je veći i SPRU.

U KIID-u možete naći i korisne informacije o ciljevima i investicijskoj politici UCITS fonda, kategorijama rizika kojima je UCITS fond izložen, troškovima, povijesnim prinosima, te druge praktične informacije. Društva za upravljanje dužna su izrađivati i redovito objavljivati KIID-ove za sve UCITS fondove kojima upravljaju, a obzirom da je forma KIID-a strogo zadana EU regulativom, to je dobar način za usporedbu dva ili više UCITS fonda.

DOKUMENT: Prospekt i Pravila UCITS fonda

Svakako si dajte vremena i proučite Prospekt i Pravila fonda prije nego uložite imovinu u neki fond. Prospekt i Pravila nekog fonda zajedno definiraju uvjete ugovornog odnosa u koji stupate sa društvom za upravljanje kada steknete udjel u nekom

³ Metoda izračuna SPRU određena je smjernicama CESR-a, skr. od eng. Committee of European Securities Regulators (CESR/10-673 od 01.07.2010.)

fondu kojim ono upravlja. Kupnjom udjela u fondu, silom zakona stupate u ugovorni odnos s društvom koje upravlja predmetnim fondom, a uvjeti tog ugovornog odnosa u velikoj mjeri su definirani upravo Prospektom i Pravilima fonda. Jednako kao što ne biste trebali potpisati neki ugovor prije nego ga pročitate i razumijete, tako ne biste trebali ni kupiti udjele u fondu prije nego što pročitate Prospekt i Pravila.

Prospekt fonda mora sadržavati informacije o ulaganjima toga fonda, rizicima, uvjetima kupnje i prodaje udjela, naknadama i troškovima, te mnoge druge informacije koje Vam mogu pomoći pri donošenju odluke o tome da li fond zadovoljava Vaše potrebe, odnosno da li odgovara Vašem ulagačkom profilu.

Za razliku od Prospekta, Pravila fonda su svojevrsna kompilacija međusobnih zakonskih prava i obveza između fonda, društva koje njime upravlja, depozitara, i Vas kao ulagatelja. No osim navođenja bitnih zakonskih odredbi koje određuju međusobne odnose gore navedenih subjekata, pravila dodatno definiraju neke situacije u kojima je regulator ostavio slobodu društvu da definira detalje odnosa koje će ono nuditi ulagateljima na tržištu. Osim toga, Pravila ulagatelju pružaju korisne informacije o samom društvu za upravljanje, nadzorom nad poslovanjem društva, kao i detaljne informacije o situacijama u kojima se društvo može naći u sukobu interesa prema Vama kao ulagatelju. Pravila fonda su vrlo koristan dokument ukoliko želite saznati prava koja stječete kao ulagatelj u odabrani fond, odnosno koje obveze time preuzimate. Ukoliko Vam neki dio Prospekta i Pravila nije jasan, nemojte se ustručavati postaviti pitanje društvu za upravljanje. Spremnost društva da Vam pruži konkretna objašnjenja Prospekta i Pravila također može biti koristan indikator pri donošenju investicijske odluke.

DOKUMENT: Opći uvjeti za uslugu upravljanja portfeljem

Općim uvjetima regulirana su međusobna prava i obveze Društva i klijenta vezano uz poslove upravljanja imovinom portfelja financijskih instrumenata koje Društvo obavlja u svoje ime, a za račun klijenta u skladu s odredbama Ugovora o upravljanju portfeljem financijskih instrumenata. Također, predmet Općih uvjeta je upoznavanje klijenta s rizicima ulaganja u financijske instrumente te sa detaljnim opisom naknada i troškova, kao i načina njihovog obračuna. Svakako pročitate i informirajte se o odredbama Općih uvjeta prije nego se odlučite za ugovaranje usluge upravljanja portfeljem.

PITANJA O TVRTKI

Tvrtke koje pružaju financijske usluge moraju biti ovlaštene za takvu djelatnost. Ako tvrtka nema ovlaštenje od svog regulatora za pružanje neke financijske usluge, ona tu uslugu ne smije pružati. Svakako provjerite je li određena tvrtka ovlaštena za pružanje financijskih usluga u Vašoj zemlji. Registar tvrtki koje su ovlaštene za pružanje financijskih

usluga u Republici Hrvatskoj možete naći na web adresi: <http://www.hanfa.hr/registar/2>. Registri za ostale zemlje EU mogu se naći na web adresi: <http://www.esma.europa.eu/page/Investment-Firms>

PITANJA O NAPRETKU

VAŠE INVESTICIJE

Svakako saznajte koliko često ćete primiti izvješća i koji će biti njihov sadržaj, što će Vam olakšati da razumijete izviješće kada ga primite. Tijekom svoga odnosa sa investicijskim društvom, uvijek tražite da Vas obavještavaju o uspješnosti Vaših investicija. Ispunjavaju li Vaše ciljeve? Razvija li se investicija onako kako ste očekivali?

PITANJA O POLITIKAMA IZVRŠENJA

U provođenju transakcija, Vaše investicijsko društvo dužno je postići najbolji mogući rezultat za Vas. Politika izvršenja društva će sadržavati informacije o tome kako i gdje društvo provodi transakcije i koji faktori utječu na odluku društva o odabiru mjesta izvršenja.

PITANJA O SUKOBIMA INTERESA

Pružatelj investicijske usluge dužan je postupati u najboljem interesu svojih klijenata. U tu svrhu, društva moraju imati efektivne mehanizme za sprečavanje situacija u kojima bi interes njihovih klijenata mogao biti oštećen. Svakako upitajte investicijsko društvo o tim mehanizmima i postupcima.

ŠTO UČINITI AKO NISTE

ZADOVOLJNI USLUGOM?

Prije nego investirate svoju imovinu, trebali biste se informirati o načinima na koje možete uložiti žalbu na ponašanje investicijskog društva, odnosno tražiti odštetu.

Informacije o mehanizmima zaštite ulagača u Republici Hrvatskoj možete naći na stranicama HANFA-e:

<http://www.hanfa.hr/nav/266/zastita-potrosaca.html>

Informacije o mehanizmima zaštite koji su na raspolaganju ulagačima u EU

možete naći na stranicama ESMA-e i FIN-NET mreže: <http://www.esma.europa.eu/page/File-complaint>; http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/finnet/

Bitna stvar koju morate zapamtiti je da sve informacije koje Vam pruži investicijsko društvo, po zakonu moraju biti točne, jasne i ne smiju biti formulirane kako bi Vas navele na krivi zaključak. Pružene informacije ne smiju maskirati, umanjivati ili skrivati bitne elemente, izjave ili upozorenja. Ako neku informaciju ne razumijete, tražite pojašnjenje. Vodite bilješke o svakoj komunikaciji s investicijskim društvom, te o svim pitanjima i odgovorima. Također, vodite bilješke o svim svojim odlukama. Ako nešto pođe po krivu i prinudeni ste podnijeti žalbu, pomoću svojih bilješki moći ćete ustanoviti što je bilo rečeno prilikom ugovaranja usluge.

Prije nego odlučite kako ćete uložiti svoj novac, morate identificirati i definirati svoje osnovne financijske potrebe i ciljeve. Pomozite svome investicijskom društvu da razumije Vaše potrebe, financijsku situaciju te znanje i iskustvo s financijskim proizvodima i uslugama.

Bez obzira koliko novaca ulažete, bitno je da se educirate o svojim pravima i prilikama koje Vam se pružaju.

I za kraj: ako imate bilo kakvih nedoumica, nemojte se ustručavati pitati.

Eurizon Capital SGR je društvo za upravljanje imovinom u 100% vlasništvu Intese Sanpaolo i jedno je od najvećih europskih društava za upravljanje imovinom. Prepoznatljivost Eurizon Capitala očituje se u raznovrsnim stilovima upravljanja imovinom s naglaskom na fleksibilne strategije upravljanja, te mnogobrojnim obvezničkim (Fixed Income), strukturiranim, kao i proizvodima odnosno portfeljima sastavljenima od različitih imovinskih klasa. Više o Eurizon Capital SGR na www.eurizoncapital.com

PBZ Invest d.o.o. je društvo za upravljanje investicijskim fondovima čija je osnovna djelatnost osnivanje i upravljanje UCITS fondovima, te upravljanje portfeljima i investicijsko savjetovanje. Poslovanje Društva i otvorenih investicijskih fondova pod upravljanjem nadzire Hrvatska agencija za nadzor financijskih institucija (HANFA), te je regulirano **Zakonom o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom**. Usluge upravljanja portfeljem i investicijskog savjetovanja regulirane su odredbama **Zakona o tržištu kapitala**. Na poslovanje Društva primjenjuje se i relevantna regulativa EU.

PITAJTE ONO ŠTO JOŠ NISTE O INVESTICIJSKIM FONDovima

Kontakt podaci: PBZ Invest d.o.o. društvo za upravljanje investicijskim fondovima, Ilica 5 – Oktogon, 10 000 Zagreb, Telefon: 01/6363-699, Faks: 01/6363-688, E-mail: pbz.invest@pbz.hr, www.pbzinvest.hr

Podaci objavljeni u brošuri informativnog su i edukativnog karaktera stoga ne predstavljaju pravne, porezne i financijske savjete, te ne mogu služiti kao zamjena za preporuku za ulaganje ili kao zamjena za vlastitu prosudbu i procjenu bilo kojeg čitatelja. Brošura se ni u jednom trenutku ne može smatrati javnim pozivom za izdavanje udjela u otvorenim investicijskim fondovima kojima upravlja PBZ Invest. Prije donošenja odluke o ulaganju zainteresirani ulagači pozivaju se da pročitaju Prospekt, Pravila i Ključne podatke za ulagatelje fonda u koji žele uložiti kako bi se informirali o uvjetima, obilježjima i rizicima ulaganja. PBZ Invest ne snosi nikakvu odgovornost za eventualnu štetu nastalu korištenjem podataka iz brošure.

Prosinac 2015.